

Jamoa

Jamoa tarkibi musobaqa nufuziga qarab 7-10 o'yinchidan tuziladi.

Maydonda bir vaqtda 5 dan ortiq o'yinchi bo'lishi mumkin emas. Qolgan o'yinchilar zahirada bo'ladi.

O'yinni boshlash uchun o'yin boshlanishida maydonda jamoalar tarkibi 4 o'yinchidan kam bo'lishi mumkin emas.

O'yin davomida maydonda jamoa o'yinchilari 4 tadan kam bo'lganida ham o'yin davom ettirilishi mumkin. Bunday holatlarda faqat hakamlar o'yinni to'xtatish yoki to'xtatmaslik to'g'risida qaror qabul qiladi.

O'yin davomida jamoa rasmiy vakili maydonga chiqishi man etiladi. Ushbu qoidaga rioya qilinmasa, u holda sportchiga xos bo'lmagan xulq deb qayd etiladi.

O'yin raqiblar jamoasi tomonidan davom ettiriladi.

O'yinchi o'yin boshlanishidan oldin ularning ismi-shariflari bayonnomada qayd etilib, o'yin boshlanishida maydonda bo'lishi kerak.

O'yinga kechikib kelgan o'yinchi o'yinda ishtirok etish uchun kotib yoki sekundometristdan ruxsat olib, ismi-sharifini bayonnomada qayd ettirib, o'yinda ishtirok etishi mumkin.

O'ynashga huquqli bo'lgan o'yinchi, odatda, har qachon o'zining jamoasiga qarashli maydondagi o'yinchi almashtirish uchun belgilangan joydan maydonga kirishi mumkin (o'yinchilarni almashtirish qoidasiga qarang).

O'yinga qatnashish huquqiga ega bo'lmagan o'yinchi maydonga kirs, diskvalifikasiya qilinadi. To'xtatilgan o'yin raqib jamoasi o'yinchilari tomonidan to'p o'yinga kiritish bilan davom ettiriladi.

Urinish



To'p raqibning hisob maydon chizig'iga yoki u chiziqdan o'tkazib erga qo'yilsa, urinish hujum qilayotgan jamoa hisobiga yoziladi. Urinish 1 ochkoga baholanadi, biroq aralash jamoalar o'ynayotganda jamoaviy faollikni qo'llab-quvvatlash uchun urinish agar qiz bola tomonidan amalga oshirilgan bo'lsa, 2 ochkoga baholanadi.

Undan tashqari, hisob maydon o'rta zonasida maxsus 4 metr x 3 metrga belgilangan maydon ichiga yoki ushbu zona atrofidagi chiziqqa to'pni erga qo'yish

(urinish, popitka, try) 2 ochko va aralash jamoalar o'ynayotganda qiz bola tomonidan amalga oshirilgan bo'lsa, 4 ochkoga baholanadi.

O'yinchilar orasida qat'iy KONTAKTSIZ o'yin shart qilinadi, ikki jamoa o'rtasidagi yagona ruxsat etilgan "kontakt" — bu to'p ushlagan o'yinchining belbog'idagi tasmani yulib olish.



Ham hujum qiluvchi, ham himoyalalanuvchi o'yinchilar ISTALGAN VAQTDA bir-birlariga teginib ketishdan saqlanishga mas'uldirlar.

To'p ushlagan o'yinchiga to'g'ridan-to'g'ri himoyachi tomon yugurish, himoyachilarga esa to'p ushlagan o'yinchining harakatlanish yo'lini to'sish, o'rab olish taqiqlanadi. O'z tasmasini har qanday usul bilan himoya qilish yoki to'sish uchun qo'llardan, tirsaklardan yoki to'pdan foydalanishga ruxsat berilmaydi.



Kiyim yoki to'pni tortib olish, shuningdek, to'p ushlagan o'yinchidan to'pni urib olib qo'yish mumkin emas. Teginishga harakat qiluvchi o'yinchi jazolanishi kerak va unga mana shu qoidani eslatib qo'yish zarur.

Faqat to'p ushlagan o'yinchigina "tutib olinishi" mumkin.

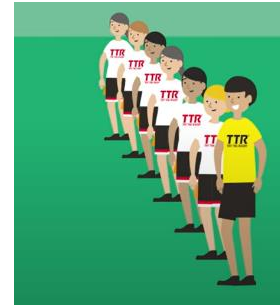
«Zaxvat» — bu himoyachi tomonidan to'p ushlagan o'yinchining bir yoki ikkita tasmasini shunchaki yulib olish.

O'yinni pas uzatishga rag'batlantirish va to'p ushlagan o'yinchi o'z tasmasini himoya qilishga atayin yoki beixtiyor urinishiga yo'l qo'ymaslik uchun himoyachilardan uch (3) metr masofada turgan vaqtida to'p ushlagan o'yinchi TO'PNI IKKALA QO'LI BILAN UShLASHi ShART. Agar to'p ushlagan o'yinchi bu qoidani buzsa, hakam "IKKI QO'L" degan ogohlantirishni baqirib e'lon qiladi.



Agar bu ogohlantirishni pisand qilinmasa, u holda o'yinchini jazolash qoidabuzarlikda aybdor bo'lmagan jamoa foydasiga to'pni o'yinga kiritish huquqini berish yo'li bilan amalga oshiriladi.

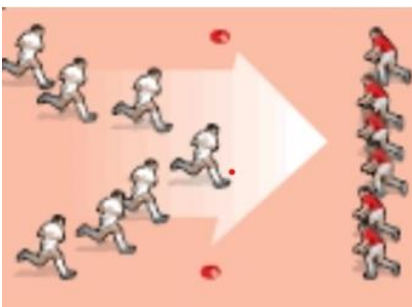
To'pni o'yinga kiritish o'yinni boshlash uchun yoki to'p o'yindan chiqqan yoki qoidabuzarlik ro'y bergan yoki to'pga egalik huquqini boshqa jamoaga berilgan joydan boshlab o'yinni tiklash uchun qo'llaniladi. To'p qo'llarda bo'lishi kerak va hakamning xushtagi bilan, ammo undan oldin emas, hujum qiluvchi o'yinchi to'pni uzatishi kerak bo'ladi. To'pni o'yinga kiritish vaqtida raqib jamoa o'yinchilari orqaga, o'z hisob maydon chiziqlari yo'nalishi bo'ylab uch (3) metrga yoki agar yaqinroq bo'lsa, o'zlarining hisob maydon chiziqlarigacha bo'lgan joylarga nari ketishlari kerak. To'p uzatilmaguncha himoyachilarga oldinga harakatlanish ruxsat etilmaydi.



Izoh: Hakam "O'YIN" degan buyruqni berishdan oldin, qoidaga binoan, himoyachilarga ortga qaytib olishlari uchun besh (3) soniya atrofida vaqt berishi kerak. Himoyachilar talab qilingan uch (3) metrgacha uzoqlashmaguncha, ularga o'yinga aralashishga ruxsat berilmaydi.

To'pni o'yinga kiritishni tez amalga oshirib bo'lmaydi, hakam himoyalanuvchi jamoaga belgilangan uch metr (3m) masofaga qaytib olishlari uchun (taxminan besh (5) soniya) vaqt va "O'YIN" degan buyruqni berganidan keyingina to'p o'yinga kiritiladi. O'yin pas uzatishdan qayta boshlanishi kerak, o'yinchi ham to'pni o'yinga kiritib, ham o'zi to'p bilan birga yugurishiga ruxsat berilmaydi.

"To'p marraga" qoidalarining har qaysi qoidabuzarlik holatida to'p qoidabuzarlik ro'y bergan joydan turib o'yinga kiritilishi belgilanadi. Agar hisob chizig'i ortida yoki ungacha bo'lgan uch metrlik (3m) masofada qoidabuzarlik holati qayd qilinsa, etarlicha kenglikni yaratish uchun hisob chizig'idan uch metr (3m) uzoqlikda turib to'pni o'yinga tushirish belgilanadi. Urinish amalga oshirilsa, uni amalga oshirmagan jamoa maydon markazidan turib to'pni o'yinga kiritish orqali o'yinni qaytadan boshlaydi.



Agar hujumchi o'yinchi urinishni amalga oshirish uchun to'pni erga qo'yishidan oldin ushlab olingan bo'lsa, bunday urinish hisobga kiritilishi kerak EMAS. Buning o'rniga (holatni) "tutib olish" harakati hisoblanadi va o'yin qarshi jamoa tomonidan to'pni o'yinga kiritish orqali qaytadan boshlanadi.

O'yin xavfsizligi va vijdonan o'ynalishi uchun o'yinchilar quyidagi qoidalarga rioya qilishlari zarur:

- Oyoq bilan urmaslik— “To‘p marraga” o‘yinida oyoq bilan zarba berish taqiqlangan.

- Urinishni amalga oshirish uchun erda yotgan to‘pni ustiga sho‘ng‘imaslik va ochiq o‘yin paytida erda yotgan to‘pni saqlab qolish uchun sho‘ng‘imaslik kerak.

Buning o‘rniga o‘yinchilar urinishni amalga oshirish va o‘yin paytida yotgan to‘pni o‘ynash uchun doim oyoqlarida qolishlari kerak bo‘ladi.

- Har doim to‘p ushlagan o‘yinchining to‘pini tortmaslik va qo‘lidan urib olib qo‘ymaslik kerak.



- Aylanmaslik— to‘p ushlagan o‘yinchiga “tutib olish” harakatidan qochish uchun ataylab aylanishga ruxsat berilmaydi.

- Tegishli tartibda o‘z o‘rniga, ya’ni belbog‘ning har tarafiga bittadan, mustahkamlanmagan ikkita tasma bo‘lmasa, o‘yinda ishtirok etmaslik.

Agar yuqoridagi qoidalaridan bironyasi buzilsa, aybsiz jamoa tomonidan to‘pni o‘yinga kiritish belgilanadi.

Harakatlanish qoidalari

Barcha o‘yinchilar va murabbiylardan musobaqa qoidalariga, hakamlar va rasmiy vakillar tomonidan qabul qilinadgan qarorlarga rioya qilishlari talab etiladi. Maydonda halol o‘yin va o‘zaro do‘stona sport raqobatini namoyon etishlari umid qilinadi. Qoidalariga nomuvofiqlik holatlarida va yoki ularni qayta va atayin buzganlarida yohud xavfli o‘yin ko‘rsatganlarida hakamlar sariq (vaqtinchalik o‘yindan chetlatish) yoki qizil (o‘yindan chetlatish) kartochkalarini qo‘llashlari kerak bo‘ladi.

Izoh: O‘yinchilarga o‘zga o‘yinchilar uchun xavf tug‘diradigan narsalarni kiyishi, masalan, uzuk, zirak yoki soat kabi taqiqlanadi. O‘yinchilarga sport uchun mo‘ljallangan siqib turuvchi kiyim va boshqa shu kabi narsalar yoki “To‘p marraga” o‘yining maxsus kiyimi ichidan sport kiyimini kiyishlariga ruxsat beriladi. Bunda, hakamning “kiyilgan kiyim raqibning tutib olish harakatini amalga oshirishida xalaqit bermaydi” degan fikrini e’tiborga olish kerak.



Qur'ani yutib olgan sardor o'z jamoasi uchun yo o'yinning yo'nalishi yoki to'pga egalik qilish va o'yinni boshlash huquqini tanlashi mumkin. Qur'ani boy bergan sardor esa raqibdan qolgan variantni tanlaydi.

Kontaktsiz — o'yinchilar o'rtasida qat'iy ravishda **KONTAKTSIZ** o'yinga ruxsat beriladi, ikkala jamoa orasidagi yagona ruxsat etilgan "kontakt" - bu to'p ushlagan o'yinchining tasmasini (lenta) yulib olishdir.



Ham hujumchi, ham himoya o'yinchilari **HAR QANDAY VAZIYATDA** bir-birlari bilan kontakt qilmaslik uchun javobgardirlar. To'p ushlagan o'yinchiga to'g'ri himoyachi tomon yugurishiga ruxsat berilmaydi, himoyachi o'yinchilar uchun esa, to'p ushlagan o'yinchining harakatlanishini bloklashga ruxsat

berilmaydi. Hujumchi har qanday vaziyatda o'zining tasmasini himoya qilishda qo'llar, tirsak yoki to'p uchun bloklash harakatini ishlatishga ruxsat berilmaydi.

Kiyimdan tortishga va to'pni tortib olishga, shuningdek, to'p ushlagan o'yinchining qo'lidagi to'pga urishga ruxsat berilmaydi.



Yodda tuting: «O'yinchiga emas, balki bo'sh joyga yuguring».

Himoyachi o'yinchilar "tutib olish" harakatini yon tomondan bajarishlari kerak va tasmani yulib olish uchun hujumchining tanasiga teginmasligi kerak. Himoyachi o'yinchi hakamning ixtiyoriga ko'ra, lentani yulib olishga harakat qilishi kerak va to'p ushlagan o'yinchini yoki boshqa hujumchi o'yinchi tanasining biron-bir qismi bilan oldinga harakatlanishiga to'sqinlik qilmasligi kerak.

Ikki qo'lli to'p qoidasi — agar to'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchilarga yaqinlashayotganda to'pni qo'l ostiga qistirib olgan bo'lsa yoki bir qo'lda ushlab tursa, uning "erkin qo'li"/"bo'sh qo'li" ataylab yoki beixtiyor "tutib olish" harakatini



bajarmoqchi bo'lgan himoyachi o'yinchining urinishlariga xalaqit berishi, to'sib qo'yishi yoki qaytarishi ehtimoli katta. Bu ko'pincha himoyachi o'yinchilarning noroziligiga va o'yinchilar o'rtasida mutlaqo keraksiz kontaktga olib keladi. Bunga yo'l qo'ymaslik uchun va shu bilan birga to'p marraga o'yinida pasni uzatishni rag'batlantirish uchun to'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchiga yaqinlashishiga uch (3) metr qolganda to'pni ikki qo'li bilan ushlashi kerak.

Agar kerak bo'lsa, hakamlar "IKKI QO'L" deb qichqirish orqali ushbu qoidadan foydalanishni rag'batlantiradilar, agar o'yinchi bu ogohlantirishni rad etsa yoki o'zining bo'sh qo'lini aralashish, bloklash yoki himoyachi o'yinchiga qarshi chiqishga ishlatrsa, to'p ushlagan o'yinchini jazolaydilar.

Tutib olish (zaxvat)

Faqatgina to'p ushlagan o'yinchi tutib olinishi mumkin va tutib olish (zaxvat) — bu shunchaki, to'p ushlagan o'yinchidan bitta yoki ikkita tasmani yulib olishdir.

To'p ushlagan o'yinchi qochib ketishi yoki tutib olishga uringan himoyachi o'yinchilardan chetlanishi mumkin, lekin hech qanday holatda ham o'zining tasmasini himoya qila olmaydi yoki qarshilik ko'rsata olmaydi. Bunda to'p yoki tirsak orqali foydalanish taqiqlanadi.



Himoyachi o'yinchi tasmani yulib olishi bilan tasmani boshidan yuqoriga ko'taradi va barchaga eshitaladigan qilib "Zaxvat" deb qichqiradi. Hakam "Zaxvat" deb qichqirgan holda tutib olish (zaxvat) to'g'ri bajarilganligini tasdiqlaydi, va ushbu bosqichda to'p raqib jamoaga olib beriladi.

Agar to'p ushlagan o'yinchi bir paytning o'zida pas bilan birga "tutib olinsa", ya'ni "tutib olish" vaqtida to'p ushlagan o'yinchi pas berib qo'lini to'pdan soqit qilsa, hakam har doim bu vaziyatni hujumchi jamoaning foydasiga baholaydi, bunday xolatda o'yin davom etadi, ammo hujumchi tasmasini tezroq joyiga taqib olishi talab qilinadi.



Hakam o'zining qarorini "TO'P KETDI, O'YNAYVERING" degan so'zlar bilan e'lon qilishi kerak.

Agar to'p ushlagan hujumchi o'yinchi hisob zonasida to'pni erga tegizishdan oldin "tutib olinsa", urinish (popitka, try) hisoblanmaydi va hisobga olinmaydi.

"Tutib olish (zaxvat) to'g'ri bajarilishi uchun "tutib olish"ni (zaxvat) bajarayotgan paytida to'p, to'p ushlagan o'yinchining qo'lida bo'lishi shart. Agar himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchi pasni uzatgandan keyin yoki to'pni qabul qilishidan avval o'yinchining tasmasini ataylab yulib olsa, himoyachi o'yinchi "tutib olish" (zaxvat) harakatini qonunga zid ravishda bajargan hisoblanadi. Ikkala holatda ham agar aybsiz jamoa ustunlikka (preimushestvo) ega bo'lmasa, hakam qonunbuzarlik sodir bo'lgan joydan aybsiz jamoaga to'pni o'yinga kiritishni belgilashi kerak.

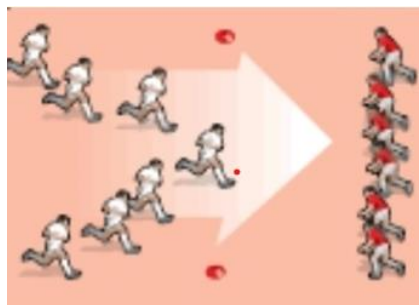


Agar himoyachi o'yinchi tasmani yulib olmasdan ("yolg'on tutib olish") "ZAXVAT" deb qichqirsa, hujumchi jamoa agar u ustunlikka ega bo'lmasa, to'pni o'yinga kiritish huquqiga ega bo'ladi.

Xavfsizlik nuqtai nazaridan agar to'p ushlagan o'yinchi kutilmaganda erga yiqilsa yoki to'pga egalik qilgan vaqtda sirpanib ketsa (bunda tizza yoki tirsak erga tegishi ham kiradi), va himoyachi o'yinchi tutib olish uchun etarlicha masofada joylashgan bo'lsa, "tutib olish" harakati bajarilgan hisoblanadi.

Hech bir o'yinchi tegishli tarzda mustahkamlanmagan ikki tasmasiz o'yinda ishtirok etishi ta'qiqlanadi. Maydonda tasmasiz harakatlanish ta'qiqlanadi.

To'pni o'yinga kiritish



To'pni o'yinga kiritish - o'yinni boshlash uchun yoki to'p o'yindan chiqqan joydan kiritish yoki qoidabuzarlik joyida yoki to'pni almashishda ishlatiladi. To'pni o'yinga kiritish joyi belgi (metka) deb nomlanadi. Har qanday o'yinchi o'zining jamoasi uchun to'pni o'yinga kiritishi mumkin. To'p erda bo'lishi yoki qo'lda bo'lishi mumkin, va hakamning "O'YNA" buyrug'i bilan, undan avval emas, hujumchi to'p uzatishi kerak. To'pga oyoq bilan tegishga ruxsat etilmaydi, bunda hakam o'yinni to'xtatishi va to'pni o'yinga kiritishni to'g'ri bajarishini so'rashi kerak. Himoyachi jamoa to'pni o'yinga kiritishda o'z chizig'idan uch (3) metr orqaga "himoya chizig'i" bo'lgan faraz qilingan chiziqqa yoki agar yaqin bo'lsa, o'zining himoya chizig'iga o'tishi kerak.

Himoyachi o'yinchilarga hujumchi o'yinchi pasni uzatmagunga qadar himoya chizig'idan oldinga harakatlanishga ruxsat berilmaydi.

To'pni o'yinga kiritishni tez o'ynab bo'lmaydi, hakam himoyachi jamoaga vaqt (talab qilingan uch (3) metr uzoqlashish uchun besh (5) soniya atrofida) bersa va "O'YIN" deb buyruq bersagina amalga oshiriladi.



O'yin hujumchi jamoaning o'yinchisi pas uzatishlari bilan boshlanishi kerak, o'yinni boshlagan o'yinchisiga to'pni o'ynashga va bir o'zi yugurishiga ruxsat berilmaydi. Agar bunday holat sodir bo'lsa, hakam o'yinni to'xtatishi va to'pni o'yinga to'g'ri shaklda kiritishini so'rashi lozim.

Hakam odatda, himoyachi o'yinchilarga himoya chizig'idan to'pni o'yinga kiritishda qanchalik uzoq masofaga o'tishlari kerakligini ko'rsatib, "YoNIMGA" deb buyruq beradi. Barcha himoyachi o'yinchilar hakamdan o'z chizig'i yoki hakamdan uzoqdagi o'zlarining hisob chizig'idagi vaziyatni bilishlari kerak, aks holda ular jazolanadilar.

Hakamlar odatda, himoyachi jamoaga himoya chizig'ini tezda egallab olishlari uchun etarlicha (uch (3) soniya atrofida) vaqt beradilar, va bunda o'yinni qayta boshlashni juda uzoq vaqtga ushlab turmasligi kerak. Agar himoyachi o'yinchilar orqalariga juda sekin qaytsalar, hakam o'z xohishiga ko'ra, o'yinni davom ettirishga ruxsat berishi mumkin. O'yin qayta boshlanganda, hali uch (3) metr nariga o'tmagan har qanday himoyachi o'yinchi buni amalga oshirmaguncha o'yinda ishtirok eta olmaydi.

Agar talab qilingan uch (3) metrqa qaytib kelmagan himoyachi o'yinchi o'yinga xalaqit bersa, aybsiz jamoaga agar u ustunlikka (preimushestvo) ega bo'lmasa, to'pni o'yinga kiritish huquqini beradi.

Bu to'pni o'yinga kiritish holati himoya chiziqidan belgilanadi, shuningdek, himoyachi o'yinchilar ham chekinishlari kerak.

Xavfsizlik nuqtai nazaridan to'pni o'yinga kiritishdan so'ng to'pni qabul qilgan o'yinchi to'p bilan potensial xavfli harakatdan qochish uchun orqada belgilangan ikki (2) metrdan ko'proq joydan harakatni boshlay olmaydi.

Agar qoidabuzarlik hisob chizig'ida yoki undan besh (5) metr masofada sodir bo'lsa, to'pni o'yinga kiritish zarur bo'sh joyni yaratish uchun hisob chizig'idan besh (5) metr narida belgilanadi.

Agar to'pni o'yinga kiritish belgilansa, ammo qoida buzgan jamoa hakamning qaroriga e'tiroz bildirish kabi qoidalarning buzilishida aybdor bo'lsa, hakam qoidabuzarni ogohlantiradi yoki chaqiradi va to'pni o'yinga kiritish joyini uch (3) metr oldinga suradi. Yana bir qoidabuzarlik hakam to'pni o'yinga kiritish joyini yana uch (3) metrga surishiga olib kelishi mumkin.

O'yindan tashqari holat

O'yinchilar "tutib olish" harakatini bajarishlari bilanoq "o'yindan tashqari" holatda bo'lishlari mumkin, ammo muhimi, faqat "o'yindan tashqari" holatda bo'lgan himoyachi o'yinchi jazolanishi mumkin. Oddiy qilib aytganda, "tutib olish" harakati (zaxvat) bajarilishi bilan maydondagi ko'ndalang faraz qilingan chiziqda "o'yindan tashqari" holat paydo bo'ladi (yuqoridagi



qoidada aytilganidek, bir (1) metr masofada joylashgan tutib olingan o'yinchidan tashqari). Tutib olish (zaxvat) sodir bo'lganda, barcha himoyachi o'yinchilar to'pni orqasida ("o'yindan tashqari" chiziq) bo'lmaganlaricha o'zlarining hisob chiziqlari tomonga o'tishga harakat qilishlari kerak. "Tutib olish" harakati bajarilayotgan paytda to'pni oldida turgan himoyachi o'yinchilar "o'yindan tashqari" holatda bo'ladilar, har qanday holatda ularga o'yinga aralashish, masalan, bloklash yoki pas uzatishga xalaqit berish, yordamchi o'yinchilarga xalaqit berish yoki pasni qabul qilayotgan o'yinchini tutib olishlari taqiqlanadi.

"O'yindan tashqari" holat uchun o'yinchilar qachon jazolanadi? — O'yinchilar "o'yindan tashqari" holatda agar ular "O'YINDAN TASHQARI" HOLATDA VA "TUTIB OLISH" HAKAKATIDAN (ZAXVAT) SO'NG DARHOL O'YINGA ARALASHSALAR jazolanishlari kerak. Agar o'yinchilar "tutib olish" paytida "o'yindan tashqari" holatda bo'lsalar, ular bor kuchlari bilan "o'yinda" holatiga qaytishga harakat qilishlari kerak; ammo agar ular hech qanday shaklda o'yinga aralashmasa, ular jazolanmasligi kerak va o'yin davom etishi kerak. To'p ushlagan o'yinchi "tutib olish" harakatini (zaxvat) bajargandan so'ng pas uzadi, va o'yin davom etadi, bu "ochiq o'yin" sifatida qaraladi va "o'yindan tashqari" chiziq deyarli bo'lmaydi. "O'yindan tashqari" holatdagi o'yinchilar vaqtinchalik o'yindan chiqib turadilar.

Hakamlarga yordam berish uchun tasodifan "o'yindan tashqari" holatda bo'lgan o'yinchilar o'yinga aralashishga harakat qilish niyati yo'qligini hakamlarga ko'rsatish uchun ikkala qo'llarini boshdan yuqoriga ko'tarishlari kerak.

To'p ushlagan o'yinchi zaxvatdan so'ng to'pni pas uzatsa va o'yin davom etsa, bu holat "ochiq o'yin" hisoblanadi, shu vaqtdan boshlab, "o'yindan tashqari" chiziq mavjud emas. Boshqacha so'zlar bilan aytganda, "o'yindan tashqari" chiziq tutib olish (zaxvat) bajarilgan zahoti bir necha soniya mavjud bo'ladi, himoyachi o'yinchilar "o'yindan tashqari" holatda bo'lganlari uchun mana shu qisqa muddat ichida jazolanishlari mumkin.

Hujumni to'g'ri to'xtatish (prerivanie) — "o'yinda" holatida bo'lgan (to'p uchun) himoyachi o'yinchi oldinga yugurishi mumkin va hujumchi o'yinchi tutib olingan paytida to'pni pasga uzatayotganda himoyachi o'yinchi to'pni olib qo'yishib mumkin.

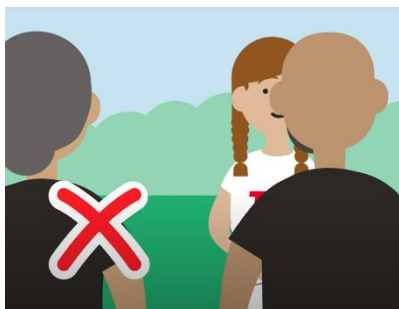
To'p o'yindan chiqadi



Agar to'p yoki to'p ushlagan o'yinchi aut chizig'iga, yoki aut chizig'ida yo chiziq ortida biron kimga tegib ketsa, to'p o'yindan chiqadi va to'pga egalik qilmagan yoki to'pning autga chiqib ketishidan oldin unga teginmagan jamoa foydasiga to'pni o'yinga kiritish huquqi belgilanadi. Ushbu to'pni o'yinga kiritish keraklixa kenglikni yaratish uchun aut chizig'idan uch metr (3m) narida amalga oshiriladi.

Agar to'p yoki to'p ushlagan o'yinchi burchak bayroqchasiga, hisob maydonining aut chizig'iga yoki "jonsiz to'p" chizig'iga, yoki mana shu chizichqlar ortidagi erlarga tegsa, to'p jonsiz to'pga aylanadi. Agar to'p hisob maydoniga hujum qilayotgan jamoa tomonidan etkazilgan bo'lsa, to'pni o'yinga kiritish huquqi himoyachi jamoaga belgilanadi. Agar to'p hisob maydoniga himoyachi o'yinchi tomonidan etkazilgan bo'lsa, unda to'pni o'yinga kiritish hujumchi jamoa tomonidan amalga oshiriladi. Har ikki vaziyatda ham to'pni o'yinga kiritish maydonning markazida, hisob maydoni chizig'idan besh metr (5 m) oldinda ijro etiladi.

Nimalardan saqlanish kerak.



Kontaktsiz – o'yinchilarning kiyim-boshlariga teginish yoki ushlab olish qat'iy ta'qiqlanadi. Har ikki – hujumchi va himoyalanuvchi o'yinchilar — istalgan vaqtda bir- birlari bilan kontakt qilmasliklari uchun javobgardirlar. Ikki jamoa o'rtasida ijozat beriladigan yagona "kontakt bu — to'p qo'lida bo'lgan

o'yinchining belidagi/kiyimidagi tasmani (lenta) yulib olish.

Qo'llarsiz — tana yoki yuzga tegmaslik va tasmani yulib olishidan saqlanish uchun himoyachining qo'lidan siltash ta'qiqlanadi. Bu qarshilik ko'rsatish yoki himoyalananayotgan o'yinchini blok qilish uchun to'p yoki tirsaklardan foydalanishni o'z ichiga oladi.



Ochko yig'ish yoki erga tushgan to'pni saqlab

qolish maqsadida sho'ng'imaslik — buning o'rniga o'yinchilar to'pni o'ynayotganlarida har vaqt tik oyoqda qolishlari kerak bo'ladi.

Aylanmaslik sakramaslik — qo'lida to'p ushlagan o'yinchiga o'z tanasini ataylab piruet shaklida aylanish yoki himoyachi o'yinchi tomonidan ushlab olinishdan qochish uchun sakrash taqiqlanadi

Himoyachi o'yinchilarga atayin yopirilish — xavfsizlik yuzasidan hujumchi va himoyachi o'yinchilarga har vaqt bir-birlariga teginib ketishdan (kontakt) o'zini chetga olish kerak bo'ladi.

To'pni egallagan o'yinchining qo'lidan to'pni tortmaslik va urib chiqarmaslik — har doim.

Hech bir o'yinchi tegishli birlashtirilgan tasmalarsiz o'yinda ishtirok etolmaydi. To'pni bir qo'l ostida olib bormaslik.

— To'p ushlagan o'yinchi himoyalananayotgan o'yinchilarga uch metrdan (3 m) yaqinroq joyda turgan paytda to'pni ikki qo'li bilan ushlashi shart.



O'rab olishsiz

(blokirovkasiz, qurshovsiz). Hujumchi o'yinchilar himoyachi o'yinchilarning "tutib olish" harakatini bajarayotgan vaqtida yo'lga atayin turib olmasliklari, to'p ushlagan himoyachi o'yinchilar va har qanday to'p ushlamagan himoyachi o'yinchilarga halaqit

bermasliklari kerak.

Qoidabuzarlik maydonning qaerida sodir bo‘lgan bo‘lsa ham, qoidabuzarlik sodir bo‘lgan joydan to‘p o‘yinga kiritiladi. Agar qoidabuzarlik hisob maydon chizig‘ida yoki unga uch metrdan yaqin bo‘lgan joyda amalga oshirilsa, maydoniga hisob maydon chizig‘idan uch (3) metr naridan kiritiladi.

Axloq qoidalari



To‘p marraga o‘yini barcha jalb qilinganlarga, ya’ni ishtirokchi va tomoshabinlarga birdayin mamnuniyatlilik, xursandchilik olib kelishi kerak. Ana shu muhitni yaratishga yordamlashish uchun sport axloqshunosligining bir nechta tayanch tamoyillarini yodda saqlash juda muhim:

1. Barcha jalb qilinganlar uchun mamnun bo‘lish va zavqlanishni his qiling.
2. Haqqoniy va o‘yin qoidalariga muvofiq o‘ynang.
3. Hakamlarga nisbatan ijobiy munosabatda bo‘ling va jamoangizda ularga nisbatan hurmat uyg‘oting. Ular bilan bahslashmang va hadeb qarorlarini muhokama qilavermang. Esda tuting, ular – o‘z shaxsiy bo‘sh vaqtlarini o‘yinga sarf qiluvchi, haq to‘lanmaydigan ko‘ngillilar va ularsiz o‘yinni o‘tkazib bo‘lmaydi!
4. Yaxshi sportchilardan bo‘ling — yaxshi o‘yin ko‘rsatilsa, o‘z o‘rtoqlaringizni olqishlaganingiz kabi, raqib jamoani ham quvvatlab turing.
5. O‘yin kechayotgan vaqtda maroqli muhitni yaratishga yordam bering.
6. Imkoniyati siznikidan kamroq yoki xatoga yo‘l qo‘ygan o‘yinchilarni mazah qilmang va ularga baqirmang.
7. Natijani emas, harakat qilish, tirishqoqlikni qadrlang.
8. O‘yin davomida har qanday og‘zaki yoki jismoniy haqoratga yo‘l qo‘ymaslik uchun bor kuchingiz bilan harakat qiling.